

John Adams, een man met een missie

**Een onderzoek naar John Adams' sociale en politieke contacten tijdens zijn
verblijf in de Republiek (1780-1782)**

**Bachelorscriptie
Maarten Smitshoek
Onderzoeksseminar III, 2016
SN: 4103610
Docent: dr. D.M.M. Onnekink**

Samenvatting

Adams verbleef in de Republiek vanaf eind juli 1781 tot en met september 1782, middenin een turbulente periode in de geschiedenis. In deze scriptie zal de invloed van zowel de sociale als politieke contacten van John Adams onderzocht worden bij zijn missie diplomatieke erkenning te verkrijgen voor de Verenigde Staten tijdens zijn verblijf in de Republiek. Het onderzoek zal bestaan uit het analyseren van zowel de inhoud als frequentie van Adams' correspondentie met Nederlandse, Amerikaanse en Franse partijen. Uit het onderzoek zal blijken dat zijn politieke en sociale contacten weinig invloed hadden op zijn zoektocht naar diplomatieke erkenning. Deels was dat een resultaat van Adams' eigengereide karakter, zijn wantrouwen richting zowel Benjamin Franklin als prominente Franse diplomaten en het feit dat hij was afgezonderd van mogelijke kritische geluiden. Een tweede factor was de frequentie van communicatie met zijn meerderen. Deze was zeer laag en zorgde ervoor dat Adams uit eigen beweging stappen moest ondernemen. Ten slotte was hij ervan overtuigd dat hij snel en doordacht moest handelen omdat het concept van 'vrijheid' alsmede het voortbestaan van de Verenigde Staten op het spel stond bij de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog. Het presenteren van een petitie in mei 1781 aan de Staten-Generaal, dat onder andere de gelijke historische ontwikkeling van de V.S. en de Republiek benadrukte, was het begin van het proces om diplomatieke erkenning te verkrijgen. Toch moeten andere factoren die een rol speelden bij zijn succes, zoals de effecten het politieke en sociale klimaat in de Republiek niet worden vergeten.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
H1: De turbulente 18e eeuw	6
H2: De sociale en politieke contacten	11
Nederlandse contacten	12
Amerikaanse contacten	12
<i>Benjamin Franklin</i>	13
<i>Robert R. Livingston</i>	14
<i>Continental Congress</i>	15
Dumas en Luzac	16
Franse contacten	18
Conclusie	21
Literatuurlijst	23

Inleiding

‘The American cause has obtained a triumph in this country more signal than it ever obtained before in Europe. (...) Your friend will never have leisure, he will never have the patience to describe the dangers, the mortifications, the distresses he had undergone in accomplishing this great work.’¹

Zo beschreef John Adams, diplomaat en latere president van de Verenigde Staten, zijn successen die hij had behaald in de Republiek, in een brief aan zijn vrouw Abigail, vier maanden voordat hij de Republiek weer zou verlaten.² Blijkbaar had Adams vele gevaren en moeilijkheden moeten trotseren, terwijl hij in eerste instantie niet de beoogde persoon was om te zetelen in de Republiek. Aanvankelijk was zijn opdracht zowel een vredesverdrag, als een handelsverdrag te sluiten met Frankrijk. Echter in zijn eerste standplaats aangekomen, Parijs, werd al snel duidelijk dat Adams niet goed kon opschieten met de Amerikaanse ambassadeur Benjamin Franklin en de Franse minister van Buitenlandse zaken, Comte Charles Gravier de Vergennes.³ Ondertussen was Henry Laurens door het Amerikaanse Continental Congress aangesteld om in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden diplomatieke erkenning voor de natie Amerika te verkrijgen en een lening van 10 miljoen dollar binnen te slepen. Laurens zou echter nooit in de Republiek arriveren. Zijn schip werd door de Engelsen overmeesterd en hijzelf gevangen genomen en opgesloten in de Tower of London. Daarop werd in de politieke kringen van de Verenigde Staten besloten dat niet Laurens, maar John Adams de eerste Amerikaanse afgezant in de Republiek zou worden. Zijn opdracht was drieledig: financiële steun verkrijgen, een handelsverdrag sluiten en diplomatieke erkenning bemachtigen voor de jonge Amerikaanse natie. Drie jaar later zou de Amerikaanse staat door de Republiek erkend worden.

Dit alles speelde zich af in een Republiek die zijn hoogtijdagen voorbij was. De Republiek was in oorlog met Engeland en werd zware klappen toegebracht. De oorlog had alles te maken met de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog, die de voormalige kolonie Amerika tegen haar bezetter, Groot-Brittannië, voerde. Hollandse handelaren verkochten onder andere wapens aan de Amerikaanse rebellen. Frankrijk was het enige land dat de Verenigde Staten erkende. Daar wilde John Adams, en met hem vele anderen, verandering in brengen. De Republiek moest het tweede land worden dat de Verenigde Staten als natie zou erkennen. Ideeën over de juiste aanpak om dit doel te bereiken verschilden, Benjamin Franklin had hier

¹ Adams aan Abigail Adams, 16 juni 1782.

² In de scriptie zal, om de leesbaarheid van het geheel te verbeteren, zowel de Republiek als Amerika op afwisselende manieren worden aangeduid. In het geval van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden als: Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, Nederland of kortweg Republiek. In het geval van Amerika als: Verenigde Staten en Amerika.

³ Page Smith, *John Adams* (Vol. II) (Westport 1963) 474-480.

bijvoorbeeld een andere visie op dan John Adams.⁴ Deze complexe internationale situatie zal uitgebreider worden beschreven in het eerste hoofdstuk. Dit is essentieel om de context te vatten waarin John Adams zijn missie moest voltooien en de standpunten van alle partijen te begrijpen.

De twee biografieën die ik heb gelezen zijn weinig kritisch over de handelwijze van John Adams in de Republiek.^{5,6} Ook was de man waar het allemaal om draait, John Adams, ook zelf overtuigd van de juistheid van zijn handelwijze, wat onder andere te zien is aan het citaat boven deze inleiding. Iemand die de houding en handelwijze van Adams heeft geprobeerd te analyseren is Mary B. Foley in haar dissertatie uit 1968 getiteld 'The Triumph of Militia Diplomacy: John Adams in the Netherlands, 1780-1782'. In dit stuk wijst zij het samenspel tussen het bijzondere eigengereide karakter van Adams en de lage frequentie van communicatie met zijn superieuren aan als reden dat hij zo succesvol was.⁷ Zo kon Adams zijn eigen gang gaan, iets wat blijkbaar goed bij zijn persoonlijkheid paste. Een auteur die een ietwat andere houding aanneemt ten aanzien van John Adams is James H. Hutson. In zijn boek 'John Adams and the Diplomacy of the American Revolution' is Hutson kritisch over de handelwijze van John Adams. Hij vindt het onverstandig van Adams om Franse diplomaten te mijden. Door zich te vestigen in Amsterdam in plaats van Den Haag creëerde Adams zowel een fysieke, als een 'intellectuele' afstand tussen zichzelf en relevante Hollandse en Franse politici. Hij ontzegde zich zo een bron van informatie over het politieke proces in de Republiek. Ten tweede was er niemand in zijn omgeving die zijn ideeën en meningen kon 'bijstellen' en hem feedback kon geven. Ten derde zag Adams overal de hand van Britse spionnen om zich heen, wat ervoor zorgde dat hij zelf voorzichtig moest handelen. Ten slotte was er volgens hem een samenspanning aan de gang tussen de prominente Franse politici (Vergennes en La Vauguyon in het bijzonder) en de Amerikaanse diplomaat Benjamin Franklin die in Parijs geplaatst was.⁸

Naar aanleiding van deze verschillende posities ten opzichte van John Adams' handelen is het nuttig om het proces van het verkrijgen van diplomatieke erkenning opnieuw te onderzoeken, door uitgebreid gebruik te maken van zijn correspondentie. Bij het onderzoeken van deze correspondentie kies ik voor een specifieke benadering, namelijk het analyseren van de politiek-sociale netwerken waarin Adams zich begaf. De concrete vraag die beantwoordt zal worden is op welke manier de frequentie en inhoud van de sociale contacten van John Adams bijgedragen heeft aan het bereiken van diplomatieke erkenning tijdens zijn verblijf in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden van 1780-1782. De netwerkanalyse en de daaropvolgende beantwoording van de hoofdvraag zal gedaan worden door zijn correspondentie ten tijde van zijn verblijf in de Republiek te analyseren.⁹ Dit zal worden gedaan in hoofdstuk

⁴ Dit blijkt onder andere uit het citaat: Franklin aan Arthur Lee, 12 maart 1777: 'But I have never yet changed the Opinion I gave in Congress, that a Virgin State should preserve the Virgin Character, and not go about suitering for Alliances, but wait with decent Dignity for the applications of others'.

⁵ D. McCullough, *John Adams* (New York 2001).

⁶ P. Smith, *John Adams*, (Vol. II) (Westport 1963).

⁷ Mary B. Foley, 'The Triumph of Militia Diplomacy: John Adams in the Netherlands, 1780-1782' (Loyola University Chicago 1968) IV – V.

⁸ James H. Hutson, *John Adams and the Diplomacy of the American Revolution* (Lexington 1980) 76-77.

⁹ Om precies te zijn correspondentie van de periode tussen 1 augustus 1780 en 31 mei 1782.

twee. Daarbij zal worden gekeken naar de verschillende partijen en personen met wie hij communiceerde, hoe frequent die communicatie was en wat de inhoud van de correspondentie was.^{10,11}

Zo wordt er mogelijk een nieuw licht geworpen op de rol van John Adams in het proces van de diplomatieke erkenning van Amerika. Hoe zag zijn sociale en politieke netwerk eruit? Had hij inderdaad nauwelijks contacten met Nederlandse bestuurders? Zou het waar kunnen zijn dat iemand die zo ongelooflijk veel brieven schreef zich weinig tot niets aan de mening van anderen gelegen laat liggen? Er zijn namelijk meer dan tienduizend brieven van John Adams bewaard gebleven.¹² Tijdens zijn tweejarig verblijf in de Republiek alleen al heeft hij er haast 700 geschreven en verstuurd.¹³ Deze brieven zijn geen eenrichtingsverkeer geweest, Adams kreeg dus waarschijnlijk wel feedback van anderen. Zou hij die geheel genegeerd hebben?

¹⁰ Alle correspondentie werd gevonden op de website Primaire bronnen (correspondentie) zijn geraadpleegd op de website: <http://founders.archives.gov/>, dit is de website van het archief van de Amerikaanse overheid waar in samenwerking met de Universiteit van Virginia de correspondentie van de 'founding fathers' is samengebundeld.

¹¹ Om het essay niet te lang te maken is er voor gekozen de familie-correspondentie links te laten liggen, ook omdat dit het minst relevant is bij de te onderzoeken vraagstelling.

¹² Zie noot 10.

¹³ Aankomst in Republiek op 27 juli 1780 en vertrek circa 17 september 1782. Gebruikt als parameters op website genoemd in noot 10.

H1

De turbulente 18^e eeuw

‘This Nation can hardly yet believe that the English are or will be at War with them. Instead of depending upon themselves they now look up to Russia and the northern Powers. If these Should fail them, which I think however they cannot, I know not what would be the Consequence. But I shall never get a single Ducat, untill it is decided, whether the neutral Union will support the Republick. Every Party and Every Man almost is afraid to do the least thing, that England can complain of and make a noise about, (...).’¹⁴

De achttiende eeuw wordt door de Nederlandse historicus Friso Wielenga in zijn boek ‘Geschiedenis van Nederland, van de Opstand tot heden’ gekarakteriseerd als een periode van verval voor de Republiek. Het machtspolitieke zwaartepunt verschoof in deze eeuw richting Engeland en Frankrijk.¹⁵ Volgens de historicus William Doyle is de afname van relevantie vooral te wijten aan het feit dat de Republiek neutraal was in de meerderheid van de grote oorlogen tot 1780.¹⁶ De Vierde Engels-Nederlandse Oorlog (1780-1784) betekende voor de Republiek het definitieve einde van een tijdperk van macht op de zeeën en oceanen. In het decennium vóór de oorlog ontstond het contact tussen Amerika en de Republiek. De achttiende-eeuwse internationale situatie kan gekarakteriseerd worden als zeer competitief. De Europese landen waren *war making machines*. Een groot deel van het budget werd gespendeerd aan militaire campagnes en materieel en rondom de jaren tachtig waren veel staten met elkaar in oorlog.¹⁷

De groei van een diplomatiek netwerk was een ander kenmerk van de achttiende eeuw. Instituties werden opgezet die zich uitsluitend bezighielden met ‘buitenlandse zaken’ en diplomaten vestigden zich als vertegenwoordigers van hun staat in de Europese hoofdsteden, een gebruik dat al in de zeventiende eeuw ontstaan was.¹⁸ Geheime diplomatie en het onderscheppen van diplomatieke correspondentie was aan de orde van de dag, iets wat bijvoorbeeld John Adams ook opmerkte.^{19,20}

Wat betekende dit competitieve internationale klimaat en de daaropvolgende oorlogen voor de onderhandelingspositie en onderhandelingswijze van John Adams en zijn missie om diplomatieke erkenning te verkrijgen voor Amerika? Om deze vraag straks te kunnen

¹⁴ Adams aan Francis Dana, 18 januari 1781.

¹⁵ Wielenga, *Geschiedenis van Nederland*, 159.

¹⁶ William Doyle, *The Old European Order 1660-1800* (Oxford 1978) 276.

¹⁷ Matthew S. Anderson, *Europe in the Eighteenth Century 1713-1789* (4e druk; Harlow 2000) 195.

¹⁸ Doyle, *The Old European Order 1660-1800*, 267.

¹⁹ Anderson, *Europe in the Eighteenth Century 1713-1789*, 203.

²⁰ Adams aan Franklin, 19 november 1781.

beantwoorden zal in dit hoofdstuk een kort overzicht worden gepresenteerd van de internationale situatie aan het eind van de achttiende eeuw.²¹

Door de grootte van het Engelse rijk, de uitgaven die daarmee gepaard gingen en de net beëindigde zevenjarige oorlog (1756-1763) tegen onder andere Frankrijk had het koninkrijk een financiële schuld. George Grenville, de premier van Engeland van 1763 tot 1765, was van mening dat Engeland die schuld zou moeten afbouwen.²² Om dit te bewerkstelligen moesten de inkomsten worden vergroot en het heffen van extra belastingen was een manier om dat te bereiken. Grenville had uitgerekend dat het jaarlijks ruim 370 duizend pond zou kosten de garnizoensdivisies in Amerika te onderhouden. Nu was de vraag wie dat zou gaan betalen. Het was voor hem niet meer dan logisch dat de Amerikaanse kolonisten de grootste last zouden dragen. Het geld werd immers geïnvesteerd in de kolonie zelf, onder meer om de Amerikaanse populatie te beschermen tegen aanvallen van verschillende indianenstammen.²³ Deze belastingen resulteerden onder andere in wetgeving die werd aangeduid met de naam ‘Stamp Act’, een wet die op 22 maart 1762 werd aangenomen.²⁴ De wet schreef voor dat alle officiële documenten die in de kolonie gebruikt werden, moesten worden gedrukt op Brits papier. Bij het gebruik van dit papier was een postzegel nodig die gekocht moest worden en dus geld opleverde voor de Britse schatkist. De wet was door de Engelsen ingevoerd zonder te overleggen met Amerikaanse beleidsmakers. Hoewel er veel meer kwesties speelden tussen het koloniale bewind en dat van de Engelsen, kan de Stamp Act gezien worden als het begin van de Amerikaanse revolutie, het was de druppel die de emmer deed overlopen.²⁵ Achter deze specifieke ‘grievances’ groeide onder de Amerikanen het besef dat de kolonie echt afweek van Engeland als het ging om de politieke en sociale structuur, dat Amerika een natie ‘an sich’ was.²⁶ Wat van belang is voor deze scriptie is dat juist de invoering van de ‘Stamp Act’ voor John Adams het begin was van zijn actieve bijdrage aan de strijd tegen de Britse overheersing. Onder een pseudoniem schreef hij verschillende stukken tegen deze wetgeving en sprak zich later ook publiekelijk uit tegen de wet. Na een half decennium deel uitgemaakt te hebben van de ‘Massachusetts Assembly, werd hij in 1775 gekozen om plaatst te nemen in het tweede ‘Continental Congress’.²⁷ Dit was de wetgevende entiteit van de Amerikaanse kolonie en later van de Verenigde Staten.

Uiteindelijk zou Engeland de acht jaar durende onafhankelijkheidsoorlog verliezen. Dat lag niet aan de militaire slagkracht van Groot-Brittannië.²⁸ Het grootste probleem van de Engelsen was hun moreel, zij vochten niet voor het voortbestaan van het koninkrijk zoals wel het

²¹ Omdat landen als het Heilige Roomse Rijk, Spanje, Portugal, Oostenrijk en de noordelijke staten nauwelijks een rol speelde bij de onderhandelingen van Adams zullen deze buiten beschouwing worden gelaten in dit hoofdstuk.

²² Hugh Brogan, *Longman History of the United States of America* (Londen 1985) 113.

²³ Brogan, *Longman History of the United States of America*, 114.

²⁴ *Ibid.*, 117.

²⁵ *Ibid.*, 122.

²⁶ Anderson, *Europe in the Eighteenth Century 1713-1789*, 280.

²⁷ John Adams Historical Society, ‘First Continental Congress’, <http://www.john-adams-heritage.com/first-continental-congress/> (25 maart 2016).

²⁸ Brogan, *Longman History of the United States of America*, 173.

geval was bij hun tegenstander. Voor de Amerikanen was het ‘either victory or total submission’.²⁹ Beide kampen hadden niet veel bondgenoten. Groot-Brittannië had geen noemenswaardige militaire allianties en de Verenigde Staten hadden alleen Frankrijk aan hun zijde.

Vanaf het begin van de onafhankelijkheidsoorlog had Frankrijk de Amerikanen al gesteund met wapenleveringen en in mei 1776 gaf Lodewijk XVI de rebellen een gift van 1 miljoen livre. Frankrijk koos in 1778 formeel de kant van de Verenigde Staten, wat een logische stap was gezien de Engels-Franse rivaliteit die al eerder die eeuw ontstond. Daarnaast was deze keuze waarschijnlijk ook ingegeven door de wens het Franse verlies in de zevenjarige oorlog (1756-1763) te vergelden. Frankrijk stuurde zo’n 5000 troepen naar de andere kant van de oceaan waaronder de beroemde aristocraat La Fayette.³⁰ In augustus 1776 had de Franse minister van buitenlandse zaken, Charles Gravier, Comte du Vergennes, al voorgesteld dat ook Spanje zich aan de kant van Frankrijk zou scharen. Maar de Spaanse overheid steunde de kolonisten met tegenzin en die steun kwam daarom maar langzaam op gang.³¹ Deze tegenzin kwam voort uit de vergelijkbare situatie van Spanje met Engeland. Spanje had net als Groot-Brittannië ook overzeese koloniën. Een onafhankelijk Amerika zou een precedent zijn voor de kolonies onder Spanjes eigen juk en zo misschien ook een oorlog ontketenen.³²

Rusland had aan het einde van de achttiende eeuw een relatief rustige relatie met Frankrijk en Engeland. Engeland had geen interesse in gebieden in Europa, al helemaal niet in Oost-Europa. Rusland had geen overzeese koloniën of de wil die te verkrijgen. De twee naties zaten elkaar dus niet in de weg en ook historisch gezien was de relatie relatief stabiel en gekenmerkt door groeiend handelscontact.³³ Wat wel belangrijk is om te noemen is het bondgenootschap van ‘Armed Neutrality’, waar Rusland onder Catherina de II het voortouw in nam. Het bondgenootschap was een reactie op de manier waarop de Britse marine zich gedroeg tijdens de oorlog met Frankrijk en de V.S. Vanwege de Franse steun aan de Amerikanen onderzocht de Britse marine schepen op verboden Franse goederen, ongeacht onder welke vlag deze schepen voeren. Veel neutrale Europese staten accepteerden dit niet en sloten zich aan bij het verbond. Veel praktisch effect had het verbond niet, de Britse marine was groter dan die van alle lidstaten bij elkaar. Wel illustreerde het de groeiende macht van Rusland als ‘arbiter’ op het internationale toneel.³⁴

Ook de Republiek wilde zich zo snel mogelijk bij de alliantie aansluiten. De Engelsen werden namelijk aan het eind van de jaren ’70 en het begin van de jaren ’80 steeds vijandiger jegens de Nederlandse scheepvaart, onder andere omdat de Nederlandse handelaren via de ‘gouden rots’ Sint Eustatius wapens leverden aan de Amerikaanse rebellen.³⁵

²⁹ Ibid., 174.

³⁰ Pascal Balmand, *Geschiedenis van Frankrijk [Histoire de la France]*, (vertaald door André Abeling), (Parijs 1992) 129.

³¹ Anderson, *Europe in the Eighteenth Century 1713-1789*, 283.

³² Ibid., 284.

³³ Ibid., 218.

³⁴ Ibid., 229.

³⁵ Hans Blom en Emiel Lamberts (red.), *Geschiedenis van de Nederlanden* (Amsterdam 2014) 271.

Als gevolg hiervan werd de Republiek in december 1780 toegevoegd aan het rijtje staten waarmee Engeland in oorlog was. De druppel die de emmer deed overlopen was een document dat werd gevonden bij Henry Laurens. Laurens was een Amerikaans diplomaat en benoemd als ambassadeur in de Republiek. Hij zou daar echter nooit aankomen, want in 1780 werd hij op zee gevangen genomen door de Engelse marine. Laurens had een conceptversie van een privé-verdrag bij zich, gesloten tussen Jean de Neufville, een Nederlands ondernemer en William Lee, een Amerikaans diplomaat. De Neufville handelde in opdracht van de stad Amsterdam. De regenten in Amsterdam gaven dit toe, maar beargumenteerden dat het document slechts een voorstel was voor een handelsovereenkomst en daarom niet veel om het lijf had.³⁶ Toch leidde het incident tot een verslechtering van de band tussen Groot-Brittannië en de Republiek en uiteindelijk tot de Vierde Engels-Nederlandse Oorlog (1780-1784). Hierdoor mislukte de poging zich bij de alliantie van de ‘Armed Neutrality’ te voegen.

Zoals eerder vermeld kan de achttiende eeuw gekarakteriseerd worden als een periode van verval. De vraag is wat de symptomen en oorzaken van dat verval waren in de binnenlandse situatie van de Republiek. Eén van de directe gevolgen van de oorlog tegen Engeland was de bijna volledige stillegging van de handel, de Engelse marine vernietigde honderden koopvaardij schepen.³⁷ De twee decennia vóór de oorlog omschrijven de historici Lamberts en Blom als een tijd waarin verschillende genootschappen, geïnspireerd door verlichtingsidealen, streefden naar het herstel van het vaderland, ‘of het nou ging om de Nederlandse letteren of de economische, zedelijke en maatschappelijke grondslagen van de samenleving’.³⁸ Na de oorlog ontstond er een maatschappelijke tweedeling, met aan de ene kant de patriotten en aan de andere kant de Orangisten. De patriotten (1780-1787) verenigden zich in een activistische nationalistische beweging die stadhouder Willem V de verzwakking van de Republiek verweet.³⁹ Het was een heterogene beweging met aanhangers uit alle lagen van de samenleving. Hun programma liet zich in drie punten samenvatten: macht (herstel van de positie van de Republiek op het internationale toneel), medezeggenschap (van verlichte burgers op lokaal niveau) en de wil om terug te keren naar de oudvaderlandse deugdzaamheid.⁴⁰ Hoewel periodieke tijdschriften en kranten niet helemaal nieuw waren, was er wel een groeiende verscheidenheid aan tijdschriften, kranten en pamfletten.⁴¹ Door in eerste instantie hervormingen door te voeren op stedelijk niveau (de machtskernen in de Republiek), zou er vanzelf ook op provinciaal en landelijk niveau over gediscussieerd worden. In de beginjaren van de beweging kwam John Adams aan in de Republiek. In de patriotten vond hij bondgenoten die ferm geloofden in de Amerikaanse zaak. Hij had het meeste contact met de prominente patriotten Joan Derk van der Capellen tot den Pol en François Adriaan van der Kemp. Aan de andere kant van het politieke

³⁶ Adams aan President of Congress, 27 oktober 1780.

³⁷ Blom en Lamberts (red.), *Geschiedenis van de Nederlanden*, 271.

³⁸ *Ibid.*, 272.

³⁹ *Ibid.*, 272.

⁴⁰ *Ibid.*, 273.

⁴¹ Thimo de Nijs en Eelco Beukers (red.), *Geschiedenis van Holland (1572-1795) Deel II* (Hilversum 2002) 69.

spectrum stonden de Orangisten, die zich schaarden achter de stadhouder en daarmee ook achter Engeland. Met leden van deze factie had Adams geen enkel schriftelijk contact.

De eerste prioriteit van Adams bij aankomst in de Republiek was het verkrijgen van een lening, maar dat bleek een zeer moeizaam proces te zijn. Meerdere keren verklaarde hij in brieven dat het vooruitzicht op een lening positief was, maar toch kwam er uiteindelijk niet veel van.⁴² Pas op 10 februari 1781 kreeg John Adams een brief van John Jay, de toenmalige Amerikaanse ambassadeur in Spanje, met een bijlage die bevestigde dat John Adams' missie werd uitgebreid.⁴³ De opdracht die eerder aan Henry Laurens was toegewezen, het verkrijgen van diplomatieke erkenning, was nu onderdeel van Adams' opdracht geworden.⁴⁴

Het belangrijkste document dat Adams schreef met betrekking tot het verkrijgen van erkenning, was een 'memorial', dat hij op 4 mei 1781 aan de Staten-Generaal aanbood en ook publiceerde in de pers. De petitie was een pleidooi waarin Adams met relatief weinig woorden (circa 3300), door het benadrukken van overeenkomstige historische en contemporaine aspecten in de Nederlandse en Amerikaanse situatie en een geschetst 'what if' scenario, steun zocht voor de Amerikaanse zaak. Hoewel de petitie werd gepubliceerd op 4 mei in 1781, dateerde John Adams hem expres op 19 april 1781. Dit was namelijk exact de datum, maar dan zes jaar eerder, dat de Amerikaanse Revolutie begon. Deze samenloop qua data zou er mogelijk voor zorgen dat de Nederlanders aan hun eigen revolutie tegen de Spanjaarden zouden worden herinnerd. Uiteindelijk werd de petitie een jaar later geaccepteerd, op 19 april 1782.⁴⁵ Dit was het moment waarop de Republiek het tweede land in de wereld werd dat de Verenigde Staten diplomatiek zou erkennen. Het huis dat Adams in 1782 kocht in den Haag werd de allereerste ambassade van de V.S. in de wereld.⁴⁶

⁴² Bijvoorbeeld aan Franklin, 15 februari 1781 of aan Francis Dana 12 maart 1781.

⁴³ President of Congress stuurde de instructies op 1 januari 1781.

⁴⁴ John Jay aan Adams, 24 februari 1781.

⁴⁵ Hutson, *John Adams and the Diplomacy of the American Revolution*, 108.

⁴⁶ 'A Guide to the United States' History of Recognition, Diplomatic and Consular Relations, by Country, since 1776: The Netherlands', <https://history.state.gov/countries/netherlands>, (versie 31 maart 2016).

H2

De sociale en politieke contacten

‘The Country where I am is the greatest Curiosity in the World. This Nation is not known any where, not even by its Neighbours. The Dutch Language is spoken by none but themselves. Therefore They converse with nobody and nobody converses with them. The English are a great nation, and they despize the Dutch because they are smaller. The French are a greater Nation still, and therefore they despize the Dutch because they are still smaller in comparison to them.’⁴⁷

De periode die in dit hoofdstuk centraal staat is de periode vanaf Adams’ aankomst in de Republiek tot een maand na de erkenning van Adams als afgezant van de Amerikaanse overheid wat tegelijkertijd de erkenning van de Verenigde Staten betekende. Om precies te zijn de periode tussen 1 augustus 1780 en 31 mei 1782. In totaal schreef Adams tijdens deze periode circa 564 brieven.⁴⁸ 111 daarvan waren gericht aan het Continental Congress en maar drie aan de Nederlandse Staten-Generaal. 95 brieven werden gestuurd naar Benjamin Franklin. Zijn vrouw ontving slechts 20 brieven. 31 waren er geadresseerd aan zowel Nederlandse als buitenlandse bedrijven. Ongeveer een zelfde aantal was gericht aan Nederlandse politici en notabelen, veelal naar mannen die een rol hadden in de patriotten-beweging. Uiteraard verschilt de inhoud en toon van deze brieven. Brieven gestuurd naar het thuisland zijn bijvoorbeeld van een andere aard dan brieven gestuurd naar personen in Holland of Frankrijk. Praktische vragen over een te voeren beleid kon Adams niet aan politici in de V.S richten, omdat het antwoord te lang op zich zou laten wachten.

Om in dit hoofdstuk te onderzoeken welke rol de personen met wie Adams communiceerde en de informatie die hij van hen kreeg speelden bij het verkrijgen van diplomatieke erkenning, is het belangrijk te weten dat hij niet alleen brieven schreef, maar ook ontving. Hij kreeg er in totaal zelfs zo’n 300 meer dan hij verstuurd, namelijk 816.⁴⁹ Veruit de meeste kwamen van de hand van Charles William Frederic Dumas, de ‘Chargé d’Affaires ad interim’ in de Republiek, een functie vergelijkbaar met die van een ambassadeur, maar iets lager in de hiërarchie. Verder valt op dat Adams maar 12 brieven van het Congres ontving, een groot contrast met de 111 die hij stuurde. De correspondentie met betrekking tot de erkenning van de V.S. is vooral te vinden gedurende het jaar dat zijn memorial bij de Staten-Generaal in de la lag. In het vervolg van dit hoofdstuk zal er in detail per ‘contactgroep’ worden onderzocht welke rol deze speelde bij Adams’ zoektocht naar diplomatieke erkenning.

⁴⁷ Adams aan Abigail Adams, 15 september 1780.

⁴⁸ Dit is een aanname aangezien sommige brieven er dubbel in staan, zowel het Franse origineel als Engelse vertaling.

⁴⁹ Hier geldt dezelfde opmerking als bij de ontvangen brieven, zie noot 48.

Nederlandse contacten

Het contact tussen John Adams en Nederlandse politici en notabelen was nihil in de periode van Adams' aankomst tot en met mei 1782. De enige twee personen die Adams min of meer regelmatig sprak waren François Adriaan van der Kemp en baron Joan Derk van der Capellen tot den Pol. Van der Kemp was een radicaal patriot en stond, net als Van der Capellen, volledig achter de Amerikaanse zaak. Toch schreef Adams maar drie brieven naar Van der Kemp. Los van een aantal algemeenheden informeerde hij naar de attitude van de 'yeomanry', de landeigenaren in de Republiek, want daar 'we are to expect to find, the Supporters of Liberty'.⁵⁰ Tussen de regels door is te lezen dat er sprake was van meer dan een zakelijk contact, er was tussen deze drie heren een vriendschap ontstaan waarbij er van gedachten gewisseld werd over verschillende aangelegenheden. Verder blijkt uit de brieven dat naast het zeer summiere schriftelijke contact er meer interactie was 'in person'. Toch ontmoette Adams Van der Kemp pas voor het eerst in februari 1781, Van der Capellen was daar ook bij aanwezig.⁵¹

Ook naar Van der Capellen schreef Adams gedurende de onderzochte periode maar drie brieven. Hij stond te boek als een vriend van Adams en zo zag Adams het zelf ook.⁵² Adams was onder de indruk van Van der Capellen vanwege diens volharding en actieve houding in zijn patriottische sentimenten. In een brief aan Van der Kemp schreef hij: 'I Should be extremly Sorry if the Baron Van der Capellen de Marsch Should be exposed to any Inconvenience in consequence of his patriotick Sentiments expressed with so much manly firmness, and perswasive Eloquence'.⁵³ Volgens Adams was Van der Capellen zelfs bekend in de Verenigde Staten, getuige zijn brief aan Van der Capellen van 22 oktober 1780.⁵⁴

Het sleuteldocument, de petitie, wordt eenmalig genoemd, in een brief naar Adams, gedateerd 6 januari 1782. In deze brief stelt de baron aan Adams voor dat hij 'would like to see your Excellency ask for, in a tone appropriate to the *grandeur* of the United States and to the *shameful* reception made to its ambassador, a categorical response to the memorial, as presented by your Excellency to their high mightinesses.' Sinds het aanbieden van de petitie waren er inmiddels negen maanden verstreken en er was nog geen enkel zicht op een antwoord. Adams was geduldig, maar uit dit citaat blijkt dat Van der Capellen het tijd vond voor het eisen van een antwoord.

Daarnaast was er nog een aantal andere personen in Nederland waarmee Adams contact had, maar die niet direct belangrijk waren voor zijn zoektocht naar diplomatieke erkenning. Bijvoorbeeld Hendrik Calkoen, een Amsterdamse advocaat die geïnteresseerd was in de Amerikaanse zaak. Hij stuurde Adams een brief met circa 20 vragen over Amerika en de

⁵⁰ Adams aan Van der Kemp, 24 juni 1781.

⁵¹ Adams aan Van der Kemp, 27 november 1781.

⁵² Adams aan Van der Capellen, 19 mei 1781.

⁵³ Adams aan Van der Kemp, 27 november 1781.

⁵⁴ Adams aan Van der Capellen, 22 oktober 1780; 'I have long desired the Honour of an Acquaintance with the Baron Van der Capellan, whose virtuous Attachment to the Rights of Mankind, and to the Cause of America, as founded in the clearest Principles of them, has been long known and admired in America.

onafhankelijkheidsstrijd waaraan Adams per vraag een antwoordbrief wijdde. Een ander contact was Engelbert Francois van Berckel, een pensionaris in Amsterdam. Hij was degene die de allereerste stappen zette voor een nauwer contact tussen de Verenigde Staten en de Republiek.⁵⁵ Het was namelijk Van Berckel die het eerder genoemde verdrag tussen De Neufville en Lee had goedgekeurd. Over het algemeen waren er dus niet veel Nederlandse politici en notabelen met wie hij communiceerde over zijn missie. Als die communicatie er was dan nam dat niet de vorm aan van een discussie of het leveren van kritiek.

Amerikaanse contacten

Benjamin Franklin

De hoge frequentie van de correspondentie tussen Adams en Franklin wekt de suggestie dat zij ongetwijfeld spraken over Adams' positie in de Republiek en wat de beste strategie voor Adams zou zijn. Niets is minder waar. Alle communicatie van augustus 1780 tot maart 1781 gaat over rekeningen die betaald moesten worden, de situatie in Amerika en de stand van zaken bij de poging een lening te verkrijgen in de Republiek. Pas eind april informeerde Adams Franklin over het feit dat hij was aangewezen als 'minister plenipotentiary' in de Republiek.⁵⁶ In dezelfde brief doet Adams uit de doeken waarom hij in Amsterdam is gaan wonen. Dit had twee redenen, ten eerste was dit volgens Adams gunstig voor landgenoten (Amerikanen) die hem wilden bezoeken en ten tweede voor de handel alhoewel hij er niet op ingaat waarom Amsterdam daarvoor de juiste plek is. Waarschijnlijk omdat Amsterdam de belangrijkste handelsstad was met een grote haven. Pas nadat Adams erkend was als ambassadeur van de Verenigde Staten overwoog hij wel zich in Den Haag te vestigen. Het feit dat hij een petitie had aangeboden aan de Staten-Generaal vermeldde hij aan Franklin in een brief geschreven op 23 mei 1781.⁵⁷ Het lijkt er op dat Franklin hier niet op heeft gereageerd.

Niet eerder dan in februari 1782 zond Franklin een brief met betrekking tot de petitie, over Adams voornemen een antwoord te eisen op zijn memorial. Franklin was bang dat het niet slim was om de discussie in den Haag te onderbreken met deze eis: 'I think with you that it may be wrong to interrupt or perplex their Deliberations by asking Aids during the present critical Situation of affairs.'⁵⁸ Adams laat weten dat hij zich niet druk moet maken, het was een juist een tactische zet. De Republiek zocht de bemiddeling van Rusland bij het conflict met Engeland. Door het eisen van een antwoord zou de Staten-Generaal er volgens Adams herinnerd worden aan een tweede optie, namelijk zich aansluiten bij het kamp van Frankrijk en de Verenigde Staten.⁵⁹

⁵⁵ Van Berckel aan Franklin, 23 september 1778.

⁵⁶ Adams aan Franklin, 27 april 1781.

⁵⁷ Adams aan Franklin, 23 mei 1781.

⁵⁸ Franklin aan Adams, 12 februari 1782.

⁵⁹ Adams aan Franklin, 20 februari 1782.

Over het algemeen kan de relatie gekarakteriseerd worden als zakelijk, ze spraken zoals vermeldt veel over rekeningen die betaald moesten worden en over iets belangrijks als het indienen van de petitie werd nauwelijks gesproken. Een mogelijke verklaring voor de zakelijke verstandhouding is waarschijnlijk in Franklins poging de rol van Adams te beperken en zijn opvattingen over het verkrijgen van diplomatieke steun.⁶⁰

Robert R. Livingston

Robert R. Livingston werd op 10 augustus 1781 de eerste United States Secretary of Foreign Affairs, een functie die bestond tot 1789. In die hoedanigheid was hij belast met het onderhouden van contacten met de diplomaten in andere landen. Hij schreef tien brieven aan John Adams en ontving er elf. De correspondentie tussen Livingston en John Adams werd gekenmerkt door een groot probleem en dat was de snelheid van communicatie. Toen de eerste brief van John Adams op de tafel van Livingston lag, had Livingston al vier brieven naar John Adams gestuurd. Hierin klaagt hij er onder andere over dat Adams hem maar niet terugschrijft.⁶¹

Hoewel Livingston meerdere keren benadrukt dat hij niet veel van de situatie in de Republiek afweet en dat Adams ongetwijfeld een beter beeld van de situatie heeft, is hij toch zo vrij Adams meteen in zijn eerste brief advies te geven over de strategie die Adams het beste kan kiezen. Adams moet een goede relatie opbouwen met leden van de Staten-Generaal en al zijn contacten goed behandelen om op die manier het imago van de VS hoog te houden.⁶² Meerdere malen wordt Adams aangespoord om zich in Den Haag te vestigen om zo dichterbij het politieke proces in de Republiek te zijn.⁶³ Het was ook de taak van Adams om regelmatig inlichtingen te sturen over eventuele vorderingen in het verkrijgen van een loon en andere door hem als nuttig beoordeelde informatie. Het aanbieden van het memorial had Adams niet gemeld en Livingston was daar niet content mee.⁶⁴ Hoe kon het Congres beleid maken als Adams dit soort dingen niet meedeelde? Livingston verweet Adams ook dat hij niets had doorgegeven over de slagkracht van de Nederlandse marine, niets over belangrijke Nederlandse politici, niets over hoe de Nederlanders Amerika zien en niets over de Frans-Nederlandse relaties.⁶⁵

Adams probeerde in zijn brieven aan Livingston deze informatie alsnog te geven en ook uit te leggen waarom hij dit niet eerder deed. Hij schreef dat door de vondst van het geheime verdrag tussen De Neufville en Lee en de daaropvolgende oorlogsverklaring van Engeland het klimaat in de Republiek helemaal omgeslagen was. ‘Those Gentlemen of the Rank of Burgomasters, Schepens, Pensionaries, and even Lawyers, who had treated me with great

⁶⁰ Voor Franklins poging Adams' verantwoordelijkheden te beperken zie het stuk over de Franse diplomaten zie pagina 18. Over Franklins opvattingen over het verkrijgen van diplomatieke steun; zie noot 4.

⁶¹ Livingston aan Adams, 20 november 1781.

⁶² Livingston aan Adams, 23 oktober 1781.

⁶³ Livingston aan Adams, 23 oktober 1781, 5 maart 1782.

⁶⁴ Livingston aan Adams, 20 november 1781.

⁶⁵ Livingston aan Adams, 5 maart 1782.

Kindness and Sociability and even Familiarity before, dared not see me; dared not be at home when I visited at their Houses; dared not return my Visit; dared not answer in writing even a Card that I wrote them'.⁶⁶ Het presenteren en publiceren van de petitie was daarom een kwestie van snel handelen, als hij dit later had gedaan was de kans van slagen voor hem en degenen die de Amerikaanse zaak steunen, niet zeker geweest. Zijn handelwijze was naar eigen zeggen onorthodox, hij typeert het als 'militia diplomacy', waarbij hij in zijn eentje zijn carrière en de Amerikaanse zaak op het spel heeft gezet 'but wise Men know that Militia sometimes gain Victories over regular Troops, even by departing from the Rules.'⁶⁷ Bovendien hadden er vanaf mei 1781 verschillende belangwekkende gebeurtenissen plaats gevonden, geïnspireerd door zowel de Amerikaanse revolutie als de inhoud van Adams' petitie. Voorbeelden daarvan waren het eindelijk goedgekeurde plan de Franse vloot naar de Amerikaanse kust te sturen en de slag bij de Doggersbank tussen de Britse en Nederlandse marine. In Adams' eigen woorden aan Livingston: 'in the very Words of my Memorial: these Traits are all subsequent to that Memorial, and they are too sublime and decisive proofs of the Prosperity and Glory of the American Cause, to admit of the Belief that that Memorial has done it any material hurt.'⁶⁸

Adams had een moeizame relatie met Livingston. Livingston had zijn eigen ideeën over welke stappen Adams het beste kon nemen, maar wist (zoals hij zelf erkende) niet wat de situatie in de Republiek was. Dat weerhield hem er niet van kritiek te geven en Adams voelde zich genoodzaakt zich in zeer lange brieven uitgebreid te verantwoorden en in het geval van de petitie de gevolgen van zijn acties te overdrijven.

Continental Congress

De twaalf brieven die John Adams (soms als lid van een commissie) van de President of Congress ontving, waren allemaal brieven die hem instructies/opdrachten gaven. Via deze weg werd hij op de hoogte gesteld van veranderingen in zijn missie of hoe hij zich diende op te stellen in bijvoorbeeld de vredesonderhandelingen met Engeland in juli 1781. Het contrast met de door hem verzonden brieven is groot, zowel wat betreft de inhoud, als wat betreft de frequentie van sturen. Adams schreef er 111 aan het Amerikaanse Congres, waarvan de inhoud merendeels bestaat uit het doorgeven van observaties in de Republiek en de stand van zaken op het internationale toneel. Ook doet hij suggesties van allerlei aard. In oktober 1780 gaf hij bijvoorbeeld aan dat het benoemen van een ambassadeur in de Republiek een goede stap zou zijn, terwijl hij in de brief daarvoor aangaf dat het succes van Amerika in de oorlog zou afhangen van de maritieme slagkracht van de V.S.⁶⁹

Omdat zijn eerste opdracht het verkrijgen van een lening was, schreef hij veel over de kans op het slagen daarvan.⁷⁰ Pas in maart 1781 gaf hij weer hoe zijn handelwijze zou zijn om

⁶⁶ Adams aan Livingston, 21 februari 1782.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Adams aan de President of Congress, 14 en 24 oktober 1780.

⁷⁰ Bijvoorbeeld: Adams aan de President of Congress, 17 november 1780.

diplomatieke erkenning te verkrijgen en hoe het proces eruit zou gaan zien. ‘Whenever I shall communicate to their high Mightinesses the full Powers of Congress, the Course will be this— they will lie long upon the Table—then taken ad referendum, that is sent to the several Provinces, Cities and Bodies of Nobles, (...) these will deliberate; and deliberate, and deliberate, and probable some will be for and some against making a Treaty, at least it is supposed that Zeeland and one or two other Provinces will be against it.’⁷¹ De voorspelling dat het lang zou duren zou achteraf juist blijken te zijn, of de Staten Generaal en de provincies er inderdaad veel over debatteerden gedurende het jaar kan met de gebruikte bronnen niet worden gezegd.

Antwoorden stuurde het Congres niet en daarom is niet te bepalen wanneer ze al deze brieven ontving. Waarschijnlijk was de bezorging van deze brieven net zo traag als bij de brieven die Adams aan Livingston stuurde. Dit is significant, omdat deze brieven een remedie hadden kunnen zijn voor de irritatie bij Livingston, veroorzaakt door het gebrek aan informatie over de stand van zaken in Europa. Advies over te volgen handelingen vroeg Adams niet, informatie over de gezette stappen gaf hij wel. In zijn brief van 7 mei 1781 deed hij bijvoorbeeld minutieus uit te doeken hoe het aanbieden en publiceren van de petitie in zijn werk ging.

Dumas en Luzac

Veruit het meest intensieve contact van John Adams was met Charles Frederic Dumas. Dumas was geboren in Duitsland, had Franse ouders, had een tijd in Zwitserland geleefd voordat hij rond 1750 in de Republiek kwam wonen. Hij was een ‘man of letters’. Hij vertaalde het werk van Adams, was een bron van informatie en publiceerde onder andere de petitie in Nederlandse media.⁷² In tegenstelling tot Adams bevond Dumas zich in het politieke centrum van de Republiek, Den Haag. In die situatie kon Adams nieuws vanuit Amerika aan Dumas doorgeven die op zijn beurt kon bepalen of hij het nieuws wel of niet wilde verspreiden in de politieke kringen van Den Haag. Dumas kon dan Adams weer informatie geven over de politieke situatie daar. Hij stuurde Adams veel brieven (74), alleen Franklin overtrof dat aantal. Dumas gaf niet alleen informatie, hij schroomde niet om als het nodig was advies te geven.

Over de eerste petitie die Adams presenteerde in maart 1781 zei Dumas op 5 februari dat het misschien beter was om te wachten op een geschikter moment. Nog belangrijker, Dumas was degene die Adams aanspoorde eerst de Franse ambassadeur in de Republiek, La Vauguyon in te lichten over de stappen die hij wilde ondernemen: ‘you will conserve the friendship and personal good offices’ want als Adams dit niet zou doen zou het ‘certainly produce an injurious and mortifying effect and destroy, or at least delay for some time, what we want to advance.’⁷³ Na de publicatie bleek dat Dumas ook veel ruimte had zijn eigen beslissingen te nemen. Het was de intentie van Adams om de petitie anoniem te verspreiden, totdat Dumas in een brief aan Adams

⁷¹ Adams aan de President of Congress, 19 maart 1781.

⁷² McCullough, *John Adams*, 249.

⁷³ Dumas aan Adams, 14 april 1781.

in mei 1781 schreef dat een adviseur (niet bekend wie) hem verteld had dat dit geen goed idee was. Ook al zou er geen naam onder de petitie staan, iedereen zou door hebben dat deze van Adams kwam. Dus, zo schreef Dumas: 'I have therefore taken a different action, with his advice and approval, which will fulfill the goal to make the word known to the nation'.⁷⁴ Adams' naam werd onder de petitie gezet en deze werd gepubliceerd.

Onderdeel van het advies van Dumas was de petitie te publiceren in kranten. De krant waar Adams de meeste affiniteit mee had was de *Gazette de Leyde*. Dit was een Franstalige krant, gepubliceerd in Leiden. Jean Luzac stond aan het hoofd ervan en had veel contact met John Adams. Luzac vond het belangrijk dat er ook gerapporteerd werd over gebeurtenissen in de wereld waar het concept 'vrijheid' in het gedrang was.⁷⁵ Jean Luzac had daarom de kant van de Amerikanen gekozen, al voordat hij contact had met welke Amerikaanse diplomaat dan ook.⁷⁶ Voor hem was de strijd van de rebellen in Amerika een voorbeeld van een strijd tussen vrijheid en (Engels) despotisme.⁷⁷ In Luzac vond Adams iemand die bereid was te doen wat hij vroeg, bijvoorbeeld het publiceren van de petitie. Luzac publiceerde echter ook stukken waarin hij de lezers liet zien dat het slecht ging met de onafhankelijkheidsoorlog, zoals bijvoorbeeld aan het einde van 1780. Dit keurde Adams af, waarna Luzac op zijn beurt Adams eraan herinnerde dat ook bij de Nederlandse opstand maar acht van de zeventien provincies hun doelen hadden behaald. Alle oorlogen eindigden volgens hem in een of andere soort van compromis tussen de strijdende partijen.⁷⁸ Ondanks sommige onenigheden zou Adams in december 1781 lovend spreken over de bijdrage van Luzac en zijn krant: 'I very readily acknowledge, your constant Attachment to the Principles of the american Revolution, and the Respect which has been long paid, and the Services rendered to the American cause, in Europe, by the Leyden Gazette, and therefore I shall not forgette it, nor its Author.'⁷⁹

Eigenlijk waren Dumas en Luzac de enig twee personen die de mogelijkheid hadden het proces van erkenning te sturen. Beslissingen die Luzac maakte wat betreft publicatie konden grote gevolgen hebben voor het imago van de Amerikaanse zaak, zeker omdat de *Gazette de Leyde* één van de meest succesvolle kranten in de Republiek was.⁸⁰ Dumas had op zijn beurt veel invloed omdat hij zich in den Haag bevond en het Amerikaanse aanspreekpunt was voor Nederlandse politici. Toch volgden beide mannen doorgaans de aanwijzingen van Adams als het om belangrijke stappen ging, bijvoorbeeld het idee een petitie op te stellen.

⁷⁴ Dumas aan Adams, 6 mei 1781.

⁷⁵ Jeremy D. Popkin, *News and Politics in the Age of Revolution: Jean Luzac's Gazette de Leyde* (New York 1989) 89.

⁷⁶ Popkin, *News and Politics in the Age of Revolution*, 147.

⁷⁷ *Ibid.*, 85.

⁷⁸ Luzac aan Adams, 19 januari 1781.

⁷⁹ Adams aan Luzac, 13 december 1781.

⁸⁰ Popkin, *News and Politics in the Age of Revolution*, 121.

Fransen contacten

Tijdens Adams' verblijf in de Republiek waren er maar twee Fransen met wie hij contact had, maar dat waren ook meteen zeer invloedrijke personen, namelijk de Franse minister van buitenlandse zaken, Vergennes en de Franse ambassadeur in de Verenigde Provinciën, La Vauguyon.

In Hutsons boek dat ook is genoemd in de inleiding, 'John Adams and the Diplomacy of the American Revolution', wordt de kritiek geleverd dat John Adams nauwelijks contact had met de Fransen. Als men kijkt naar de frequentie van schrijven is dat een logische conclusie. Van La Vauguyon, die zijn zetel in Den Haag had, ontving hij zeven brieven, van Vergennes welgeteld maar één. Bovendien stuurde Vergennes deze toen Adams zich in juli 1781 kortstondig in Parijs bevond voor vredesbesprekingen met Engeland. De brief was bedoeld om Adams ervan te weerhouden zijn commentaar op de vredesbesprekingen door te geven aan de 'mediator' (the Imperial Court) tussen de twee partijen (Frankrijk, Spanje en de VS enerzijds en Engeland anderzijds). Dit betekent niet dat Adams maar zijn gang ging, hij stelde zich juist dienstbaar op.⁸¹ Dat was niet zijn eigen keuze, hij was gesommeerd door het Congres om zo'n houding aan te nemen. Het Congres was op haar beurt onder druk gezet door de invloedrijke Franse ambassadeur in de Verenigde Staten, Anne-César de La Luzerne (en met goedkeuring van Franklin). La Luzerne had van Vergennes de opdracht gekregen er bij het Congres voor te pleiten de rol van John Adams zo klein mogelijk te maken, het liefst hem te weren bij de vredesbesprekingen.⁸² Dat hij daarin slaagde is te zien aan het document dat het Amerikaanse Congres stuurde aan de 'Peace Commissioners' waar Adams er één van was.⁸³ Vergennes kon de eigenzinnigheid van Adams niet waarderen en wilde hem beter kunnen 'sturen'. Overigens gold voor de brieven van Adams aan Vergennes hetzelfde als voor de brieven van Vergennes aan Adams: ze zijn allemaal geschreven in de periode dat Adams in Parijs was.

Met La Vergennes had Adams dus geen direct contact over zijn streven naar het verkrijgen van erkenning in de Republiek. Indirect bestond dat contact er wel, via de Franse ambassadeur La Vauguyon. Aan La Vauguyon schreef Adams tien brieven en ontving er zeven. De eerste dateert van 19 februari 1781 waarin hij aan de ambassadeur uitlegt dat zijn opdracht is een lening te verkrijgen. Zoals eerder vermeld kreeg hij zeven dagen later te horen dat hij van het

⁸¹ Bijvoorbeeld: Adams aan Vergennes, 13 juli 1781, 'If you are of Opinion there is any Thing exceptionable, or which ought to be altered, I should be glad to correct it.'

⁸² John R. Howe Jr., *The Changing Political Thought of John Adams* (Princeton 1966) 116-117.

⁸³ President of Congress to Joint Commission, 15 juni 1781: 'You are therefore at liberty to secure the Interest of the United States in such manner as circumstances may direct and as the state of the belligerent and disposition of the mediating powers may require. For this purpose you are to make the most candid & confidential communications to the ministers of our generous Ally the King of France to undertake nothing in the Negotiations for Peace or truce without their knowledge & concurrence & ultimately to govern yourselves by their advice & opinion endeavouring in your whole Conduct.'

Congres de functie van ‘minister plenipotentiary’ had gekregen, maar ook de opdracht om een verdrag van ‘Amity and Commerce’ te arrangeren. Dit liet hij op 6 april aan La Vauguyon weten.

Meteen stuurde La Vauguyon een brief terug met de mededeling dat voordat Adams iets zou gaan ondernemen, bijvoorbeeld het presenteren van zijn geloofsbrief aan de Staten Generaal, hij graag eerst met Adams zou willen overleggen.⁸⁴ Dit was tevergeefs, in 1809 in de Boston Patriot, in zijn terugblik op de gebeurtenissen, beschreef Adams de dagen na ontvangst van de brief zo: ‘I went immediately to the Hague, and made my visit to the hotel de France. The duke entered at once into conversation with me to dissuade me from presenting my credentials. He detained me two hours. I answered all his questions, and replied to all his arguments. But as is usual, neither was convinced, and I took my leave with as full a determination as ever to pursue my plan’.⁸⁵ La Vauguyon vroeg of Adams dan misschien niet kon wachten met het presenteren van zijn geloofsbrieven, zodat La Vauguyon eerst met Vergennes kon overleggen, maar ook dat wilde Adams niet. Hij antwoordde: ‘Why? Because I know beforehand the count’s opinion will be point blank against me; and I had rather proceed against his judgment without officially knowing his opinion, than with it, as I am determined in all events to go.’⁸⁶

Adams presenteerde, zonder goedkeuring van de Fransen, zijn petitie in mei 1781 aan de Staten Generaal. Het was in zijn ogen een logische stap. Frankrijk en de VS hadden niet voor niets afgesproken landen te vragen toe te treden tot hun alliantie als deze landen schade werd berokkend door Groot-Brittannië. Dit was volgens Adams onmiskenbaar van toepassing op de Republiek.⁸⁷

Na Adams’ verblijf in Parijs lijken de verhoudingen tussen hem en de Fransen veranderd. Er wordt niet meer direct gesproken over zijn zoektocht naar erkenning of de petitie. Meerdere keren benadrukte Adams dat hij geen stap zou ondernemen zonder Franse goedkeuring.⁸⁸ Wat bijzonder is, aangezien hij in mei zijn petitie zonder die goedkeuring had gepresenteerd. La Vauguyon reageerde op zijn beurt joviaal: ‘I can only reiterate to you the assurance of my zeal for everything that interests the common cause of France and the United States of North America, as well as that of the particular satisfaction, which my relations with you will in all circumstances afford me.’⁸⁹

Eind december nam zelfs Vergennes een andere houding aan. Bij monde van La Vauguyon liet Vergennes weten dat Adams eventueel aan de Staten-Generaal mocht vragen of er al over zijn petitie was gesproken en zo ja, welk antwoord op de petitie hij aan het Amerikaanse Congres kon doorgeven.⁹⁰ In maart ’82, na het erkennen van de VS door de provincie Friesland, klopte Adams aan bij La Vauguyon met een vraag over een concept versie van een verdrag voor

⁸⁴ La Vauguyon aan Adams, 17 april 1781.

⁸⁵ Citaat stond in één van de brieven gepubliceerd in The Boston Patriot Boston 1809, origineel niet kunnen vinden, citaat uit database van brieven als voetnoot bij de brief van La Vauguyon aan Adams, 17 april 1781.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Adams aan la Vauguyon, 1 mei 1781.

⁸⁸ Zie Adams’ brieven aan La Vauguyon van 25 november 1781 en 20 december 1781.

⁸⁹ La Vauguyon aan Adams, 7 december 1781.

⁹⁰ La Vauguyon aan Adams, 30 december 1781.

een alliantie tussen de Republiek, Frankrijk en de Verenigde Staten.⁹¹ Een opdracht die hij in augustus 1781 had ontvangen van het Amerikaans Congres.⁹² La Vauguyon vroeg op zijn beurt of Adams niet in Den Haag langs kon komen om het te bespreken. Dit verzoek herhaalde hij op 2 april en ook op 9 april. Op laatstgenoemde datum beloofde hij interessant nieuws van Vergennes aan Adams door te geven. Wat dit nieuws was komen we niet te weten, want hier eindigt de correspondentie tussen Adams en de Franse diplomaat. Waarschijnlijk omdat Adams geslaagd was in zijn missie en de noodzakelijkheid voor communicatie was verdwenen.

Als dit kleine aantal brieven onder de loep wordt genomen, zien we in eerste instantie een Amerikaanse diplomaat die altijd bij de Fransen informeert of de stappen die hij wil ondernemen in lijn zijn met hun strategie. Pas als we de achtergrondinformatie hebben, verandert dat beeld. Uit Adams' herinneringen, gepubliceerd in de Boston Patriot, komen we te weten dat hij wat betreft het presenteren van de petitie het Franse kamp compleet negeerde. Vergennes vond deze handelwijze onacceptabel en zorgde ervoor de rol van Adams bij de vredesbesprekingen in Parijs zo klein mogelijk te maken. Vervolgens lijken de verhoudingen te schuiven en beide kampen meer op één lijn te komen, zeker als blijkt dat Nederlandse erkenning van Amerika dichterbij komt. Toch zullen we nooit weten of dit werkelijk zo was of slechts schijn.

⁹¹ Adams aan La Vauguyon, 1 maart 1782.

⁹² President of Congress aan Adams, 16 augustus 1781.

Conclusie

Uit dit onderzoek blijkt dat de typering van Adams' handelswijze die Foley geeft in haar dissertatie zeker een kern van waarheid bevat. Ten eerste heeft de langzame communicatie met het Amerikaanse vasteland Adams gedwongen zonder overleg van 'bovenaf' stappen te ondernemen. Een observatie die zowel Foley als Hutson maken in hun publicaties. Ten tweede laat zijn correspondentie met zowel de Franse, Amerikaanse en Nederlandse contacten zien dat er niet zichtbaar iemand betrokken was bij het idee een petitie op te stellen, het centrale document bij zijn poging diplomatieke erkenning te verkrijgen. Het lijkt een stap te zijn geweest die Adams zonder overleg heeft genomen. Adams' mening wat betreft zijn handelswijze was duidelijk. De vertegenwoordigers van Amerika's enige bondgenoot Frankrijk deden er alles aan om hem tegen te werken. Het ontmoeten van La Vauguyon om te overleggen over het presenteren van de petitie was nutteloos, ze zouden toch al zijn ideeën afkeuren. Het was immers het Franse kamp dat had geprobeerd zijn rol en verantwoordelijkheid te beperken.⁹³

Als we Foley haar redenering zouden volgen zou de keuze niet te overleggen deels te maken hebben gehad met John Adams' karakter. Adams' eigengereide houding zorgde ervoor dat hij deze stap ondernam zonder met anderen te overleggen. Of dit gebrek aan overleg te maken had met zijn beslissing zich in Amsterdam te vestigen, zoals Hutson beargumenteert, staat niet vast. Wel zijn er andere aanmerkingen te geven op zijn beslissing zich in Amsterdam te vestigen. Livingstons punt van kritiek was dat Adams door zich in den Haag te vestigen beter op de hoogte kon blijven van de Nederlandse politieke stand van zaken en deze aan Congress door kon geven. Zodoende zouden zij een bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van het Amerikaanse beleid ten opzichte van de Republiek. Dit is terechte kritiek. Hoewel niet moet worden vergeten dat Adams' eerste opdracht het verkrijgen van een lening was en Amsterdam was wat dat betreft de beste plek om te gaan wonen aangezien Amsterdam het commerciële centrum van Europa was.⁹⁴ Kijkend naar het streven om diplomatieke erkenning te krijgen, het onderwerp waar dit onderzoek zich op richt, kan men echter uiteindelijk niet anders concluderen dan dat het productiever was geweest als Adams zich in Den Haag had gevestigd.

Hoewel er wel degelijk personen waren met wie hij sprak over de publicatie van de petitie alsmede met de beslissing een antwoord te eisen is ook het derde punt van Hutsons kritiek gegrond; er was niemand die met Adams in discussie ging over de te nemen stappen. Met Adams' Nederlandse contacten, zoals Van der Kemp en Van der Capellen sprak hij wel, maar uit de brieven is geen directe constructieve rol voor de patriotten te ontdekken bij het verkrijgen van erkenning. Ze steunen Adams in alles wat hij doet. Zoals ik al zei is het enige punt waar we duidelijk hun 'input' kunnen zien de suggestie van Van der Capellen om in januari 1781 en antwoord te eisen bij de Staten-Generaal op de petitie van april 1780. Op landelijk niveau en

⁹³ Howe Jr., *The Changing Political Thought of John Adams*, 116-117.

⁹⁴ McCullough, *John Adams*, 245.

meer indirect was de patriottenbeweging natuurlijk wel een grote invloed. De opkomst van de beweging was een factor van belang bij de groeiende tweedeling in de maatschappij in, simpel gezegd, een pro-Engelse en pro-Amerikaanse deel. Een ontwikkeling die, in combinatie met de Vierde Engels-Nederlandse Oorlog, de slagingskans van Adams' missie verhoogde. Het laatste punt van kritiek van Hutson voegt weinig toe. In Adams' correspondentie tussen augustus 1780 en mei 1782 komt slechts één keer een verdenking voor van spionage. Hij vermeldde namelijk in november '81 aan Franklin dat hij vermoedde dat zijn eigen brieven aan Franklin werden geopend.⁹⁵

Ten slotte moet er nog een antwoord worden gegeven op de hoofdvraag, namelijk op welke manier de frequentie en inhoud van de sociale contacten van John Adams bijgedragen hebben aan het bereiken van diplomatieke erkenning tijdens zijn verblijf in de Republiek. Wat uit dit onderzoek is gebleken is dat de frequentie en de inhoud van deze contacten weinig bijgedragen hebben, er zou zelfs beargumenteerd kunnen worden dat ze helemaal geen invloed hadden. Er is uit Adams' correspondentie gebleken dat Adams zich weinig tot niets aantrok van wat anderen te zeggen hadden over zijn handelwijze, behalve omtrent de publicatie van de petitie.⁹⁶ Deels lag dat waarschijnlijk aan zijn eigenzinnige karakter en de ervaring dat een aantal mensen hem tegen werkten, deels aan zijn overtuiging dat het bestaan van de Verenigde Staten met daarbij concepten als vrijheid en rechtvaardigheid, op het spel stond en hij daarom snel en adequaat moest handelen. Op een antwoord op zijn brieven kon en wilde hij niet wachten. Ook de politieke omstandigheden speelden daarbij een rol. Zijn contacten bij de patriotten steunden hem door dik en dun, van hen kreeg hij geen kritiek. Hij wantrouwde, met gegronde redenen, het Franse kamp en sloeg hun advies in de wind. De communicatie met vertegenwoordigers van de Amerikaanse politiek was slechts sporadisch en de verhouding met Franklin was zakelijk. De enige personen die hem nog de meeste 'feedback' hebben gegeven waren degenen die het dichtst bij hem stonden, zoals Dumas en Luzac. Naar diens spaarzame adviezen luisterde Adams vaak wel.

Er is bij dit onderzoek voor een specifieke invalshoek gekozen. Er waren natuurlijk ook andere factoren die ervoor zorgden dat Adams kon slagen. Zoals de rol van de patriotten in het creëren van een klimaat waarin een discussie opgang kwam over de toekomst van de Republiek. Ook effecten van de oorlog en het handelen van de provinciebesturen speelden een belangrijke rol. Deze factoren in het proces van diplomatieke erkenning zouden geanalyseerd kunnen worden in eventueel vervolgonderzoek. Toch was het indienen van de petitie het begin van het proces van erkenning. Zonder dit document en zonder de vasthoudendheid en geduld van Adams zou de erkenning er niet (zo vroeg) gekomen zijn.

⁹⁵ Adams aan Franklin, 19 november 1781.

⁹⁶ Zie het stuk over Dumas en Luzac, pagina 16.

Literatuurlijst

Primaire bronnen

Alle primaire bronnen (correspondentie) werd geraadpleegd op de website: <http://founders.archives.gov/>, dit is de website van het archief van de Amerikaanse overheid, waar in samenwerking met de Universiteit van Virginia de correspondentie van de ‘founding fathers’ is samengebundeld.

Secundaire bronnen

‘A Guide to the United States’ History of Recognition, Diplomatic and Consular Relations, by Country, since 1776: The Netherlands’, <https://history.state.gov/countries/netherlands>, (versie 31 maart 2016).

Anderson, Matthew S., *Europe in the Eighteenth Century 1713-1789* (4e druk; Harlow 2000).

Balmand, Pascal, *Geschiedenis van Frankrijk [Histoire de la France]*, (vertaald door André Abeling), (Parijs 1992).

Blom, J.C.H., en Emiel Lamberts (red.), *Geschiedenis van de Nederlanden* (Amsterdam 2014).

Brogan, Hugh, *Longman History of the United States of America* (Londen 1985).

Doyle, William, *The Old European Order 1660-1800* (Oxford 1978).

Foley, Mary B., ‘The Triumph of Militia Diplomacy: John Adams in the Netherlands, 1780-1782’ (Loyola University Chicago 1968).

Howe Jr., John R., *The Changing Political Thought of John Adams* (Princeton 1966).

Hutson, James H., *John Adams and the Diplomacy of the American Revolution* (Lexington 1980).

John Adams Historical Society, ‘First Continental Congress’, <http://www.john-adams-heritage.com/first-continental-congress/> (25 maart 2016).

McCullough, David, *John Adams* (New York 2001).

Nijs, T., en Eelco Beukers (red.), *Geschiedenis van Holland (1572-1795) Deel II* (Hilversum 2002).

Popkin, Jeremy D., *News and Politics in the Age of Revolution: Jean Luzac's Gazette de Leyde* (New York 1989).

Smith, Page, *John Adams*, (Vol. II) (Westport 1963).

Wielenga, Friso, *Geschiedenis van Nederland: van de Opstand tot heden* (Amsterdam 2012).